

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN-2017-338

20.6.2017

DNB Livsforsikring AS

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Fortsatt minst 50 % ervervsufør – 50 % stilling og styreverv – store utbytter.

Forsikrede eide alle aksjene i S. AS, der han var styreleder og daglig leder. Selskapet hadde ingen ansatte, men eide alle aksjene i T. AS, der forsikrede hadde en 50 % stilling, og var styreleder. Dette selskapet hadde 36 ansatte. Forsikrede fikk årlig utbetalt utbytte på 2 til 2,5 millioner kroner fra det første selskapet. Forsikrede mottok videre Nav-ytelser fra 2005 basert på en uføregrad på 50 % og uførepensjon fra forsikringsselskapet. Tvistespørsmålet var om forsikrede i 2016 fortsatt kunne anses som 50 % ervervsufør etter vilkårene. Nemnda bemerket at også kapitalinntekter kunne gi uttrykk for en ikke ubetydelig restervervsevne. Nemnda konkluderte med at forsikredes restarbeidsevne var større enn 50 % og selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede tegnet en uføredekning i selskapet i 2003. Dekningen er ugradert, dvs. at 50 % uførhet gir rett til 100 % uførepensjon. Saken gjelder om selskapet kan stoppe utbetaling av løpende uføreytelse fordi forsikrede ikke lenger oppfyller vilkårene for ytelsen.

Forsikrede (f. 1957) har vært 50 % sykemeldt fra 2005, og mottar ytelser fra Nav, basert på en uføregrad på 50 %. I søknaden til Nav om tidsbegrenset uførestønad, 30.10.08, opplyste forsikrede at han hadde jobbet som selvstendig næringsdrivende sjåfør 1997-2005, og som sjåfør i S. Transport AS fra 2005.

Selskapet innvilget i november 2005 forsikrede 100 % uførepensjon under ordningen og premiefritak. I søknaden til selskapet opplyste forsikrede at han arbeidet som "ærengut". Selskapet har jevnlig innhentet bekreftelser fra forsikrede av at han fortsatt er minst 50 % ervervsufør.

Etter å ha innhentet tilleggsopplysninger fra Nav i 2016, informerte selskapet forsikrede i brev 15.6.16 om at han etter selskapets syn ikke oppfylte vilkåret om minst 50 % arbeidsuførhet, og at utbetalingen ville bli stanset fra 1.7.16.

Forsikrede eier alle aksjene i S. AS, hvor han er styreleder og daglig leder. Selskapet har ingen ansatte. S. AS eier alle aksjene i T. AS, hvor forsikrede har en 50 % stilling, og er styreleder. T. AS, som ble opprettet i 1997, har 36 ansatte. Forsikrede mottar årlig mellom 2 og 2,5 millioner kroner i utbytte fra S. AS.

Forsikrede har i hovedtrekk anført at det er avtalen og vilkårene som regulerer spørsmålet i saken, og at det følger av vilkårenes punkt 7.5 at det er det tradisjonelle inntektsbegrepet som er avgjørende. Dette bekreftes av at det er den pensjonsgivende inntekten som er avgjørende for selvstendig næringsdrivende. Nav har hele tiden vurdert forsikrede til å være 50 % ufør. Arbeidet som forsikrede utfører for S. AS, er begrenset til å hente noen brev i året, signere på oppgaver, og å kjøpe inn biler etter ordre fra T. AS. Papirarbeid ellers utføres av regnskapsfører. De

lagmannsrettsdommer selskapet har vist til, gjelder uføretrygd etter folketrygdloven, og er ikke relevante. Det må uansett foretas en konkret vurdering av forsikredes arbeidsinnsats i S. AS. Forsikredes stilling i T. AS består i vedlikeholds- og vaktmestertjenester.

Selskapet har i det vesentligste anført at forsikredes samlede roller og inntekter viser at han har en restarbeidsevne på mer enn 50 %, slik at vilkåret om arbeidsuførhet på minst 50 % ikke er oppfylt. Selskapet er ikke bundet av Navs vedtak om uføregrad. I praksis er det også lagt til grunn at det ikke bare er pensjonsgivende inntekt som er relevant ved vurdering av uføregrad/erhvervsevne, og at også kapitalinntekter/utbytter fra selskap kan tas i betraktning, se Borgarting Lagmannsretts dommer LB-2011-112903 og LB-2014-204854.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken for nemnda gjelder om forsikrede har krav på fortsatte ytelser. Spørsmålet må avgjøres ut fra en tolking av forsikringsvilkårene. Det fremgår av pkt. 7.2 tredje ledd at uførepensjon utbetales så lenge uførheten er minst 50 %. Bestemmelser om bedømmelse av graden av arbeidsuførhet er tatt inn i pkt. 7.5:

Ved vurderingen av i hvilken grad forsikredes inntektsevne/ arbeidsevne er nedsatt (uføregraden), tas det hensyn til arbeidsinntekt før forsikrede ble ufør, sammenliknet med forsikredes reelle muligheter for inntekt etter at forsikrede ble ufør.

For selvstendig næringsdrivende sammenliknes gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt i de tre siste år før uførheten inntrådte med forsikredes reelle muligheter for enhver inntekt etter at de forsikrede ble ufør.

Ved bedømmelsen av om, og i hvilken grad, inntektsevnen/arbeidsevnen skal ansees som varig nedsatt, tas hensyn til forsikredes reelle muligheter for inntekt i ethvert arbeide som forsikrede kan utføre, sammenliknet med tilsvarende muligheter før forsikrede ble arbeidsufør.

Forsikrede har etter det opplyste, en 50 % stilling i T. AS. Han er styreleder både i S. AS og T. AS, og daglig leder i S. AS. Forsikrede eier alle aksjene i S. AS som eier alle aksjene i T. AS. Det er ikke bestridt han årlig mottar utbytte fra S. AS i størrelsesorden 2 til 2,5 mill. kr. Forsikrede har således en arbeidsinntekt fra sin 50 % stiling i S. Transport AS og en kapitalinntekt fra morselskapet.

Etter pkt. 7.5 første ledd skal det ved vurderingen av om inntektsevnen er satt ned foretas en sammenligning av arbeidsinntekt fra tiden før forsikrede ble ufør med forsikredes "reelle muligheter for inntekter etter at forsikrede ble ufør". Annet ledd har en særregel for selvstendige næringsdrivende. Her skal sammenligningen skje mellom "gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt" og "forsikrede reelle muligheter for enhver inntekt" etter at forsikrede ble ufør. Etter begge bestemmelsene skal således en historisk inntekt (arbeidsinntekt eller gjennomsnittlig pensjonsgivende inntekt) sammenlignes med "forsikredes reelle mulighet for inntekt etter uførheten". Det samme fremkommer også av punktets tredje ledd.

Nemnda viser til at de størrelser som skal sammenlignes ikke er de samme. Etter ordlyden er det således ikke bare arbeidsinntekt/pensjonsgivende inntekt som kan tas med ved beregningen av fremtidige inntekter. Også andre inntekter kan omfattes av uttrykket "andre reelle muligheter for inntekt". Selskapet har vist til at Borgarting lagmannsrett i dommene i LB-2011-112903 og LB-2014-204854 har lagt til grunn at kapitalinntekter kan gi uttrykk for en ikke ubetydelig restervervsevne som det må tas hensyn til ved fastsettelsen av forsikredes inntektsevne. Selv om begge sakene gjelder rett til ytelser etter folketrygdloven, er nemnda enig med selskapet i at det også ved vurderingen av ervervsevnen etter forsikringen må skje en konkret vurdering. Gitt at forsikrede allerede hadde en restarbeidsevne på 50 %, skal det, gitt hans åpenbare engasjement i de to selskapene som eier og styreleder, svært lite til for at hans restarbeidsevne må anses å være større enn 50 %.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim (nøytralt oppnevnt medlem), Jane Ytreøy Grøndalen (selskapsrepresentant), Lise Karsen (selskapsrepresentant), Paal Bjønness (forbrukerrepresentant) og Ingebjørg Kiil (forbrukerrepresentant).